

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

GENEL MERKEZ

10. YILINDA İSTANBUL SÖZLEŞMESİ RAPORU

Gülizar BİÇER KARACA
İnsan Haklarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı
Tel: (0312) 207 4064 Faks: (0312) 207 4066
e-posta: gulizar.bicerkaraca@chp.org.tr
CHP Genel Merkezi Anadolu Bulvarı No: 12 Söğütözü 06520 Ankara
www.chp.org.tr

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

GENEL MERKEZ

YÖNETİCİ ÖZETİ

ŞİDDETİN KESİN OLARAK ÖNLENMESİ

CHP İnsan Haklarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcılığımız tarafından, İstanbul Sözleşmesi kabulünün 10. Yılında Avrupa Kadın Lobisi (AKL) tarafından 14 Nisan 2021 tarihinde yayınlanan **“Kadınlar ve Kız Çocuklarının Erkek Şiddetinden Özgür Olduğu Bir Avrupa’ya Doğru”** raporu Türkçeye çevrilmiş, kadın ve kız çocuklarına yönelik şiddetin kesin olarak sona erdirilmesi için önerilerle Türkiye’nin raporda ne şekilde yer aldığına dair tespitler özetlenmiştir. Rapor, İstanbul Sözleşmesi’nin kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesinde ne kadar etkin olduğunu ortaya koymaktadır.

1990 yılında kurulmuş olan Avrupa Kadın Lobisi (AKL), Avrupa Birliği’ndeki (AB) kadın örgütlerinin dahil olduğu en büyük şemsiye organizasyondur. Uluslararası arenada AKL, Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi’nde danışmanlık statüsüne sahip olmakla birlikte Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu aktivitelerine de düzenli olarak katılmaktadır. Bütçesinin %76’sı Avrupa Komisyonu tarafından sağlanmaktadır. AKL Raporuyla; İstanbul Sözleşmesi’nin ilk 10 yılında 19 AB üyesi ve 4 üye olmayan ülke ile toplamda 23 ülke arasında yapılan incelemede İstanbul Sözleşmesi’nin pozitif etkileri olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Raporumuzda; İnsan Hakları Eylem Planı açıklanan ülkemizde ilk imzacısı olduğumuz İstanbul Sözleşmesi feshedilirken, iktidarın kadınlara, şiddetin önlenmesine yönelik İnsan Hakları Eylem Planı’ndaki vaatlerine dair, Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Vakfı’nın paylaştığı bilgi notundaki tespit ve kaygılara da dikkat çekilmiştir.

62 MİLYON KADIN ve KIZ ÇOCUĞU, FİZİKSEL YA DA CİNSEL ŞİDDET MAĞDURU

Kamuoyunun, insan hakları örgütlerinin, kadın örgütlerinin ve toplumun geniş kesimlerinin itirazlarına rağmen tek adam kararıyla çıkılan İstanbul Sözleşmesi sadece ülkemiz değil tüm dünyada kadına yönelik şiddetin önlenmesi için kilit bir öneme sahiptir. Avrupa Kadın Lobisi (AKL) tarafından yayınlanan rapor, İstanbul Sözleşmesi’nin kilit rolünü ve pozitif yönlerinin ne kadar güçlü bir araç olduğunu ortaya koymuştur:

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

GENEL MERKEZ

- AB kapsamındaki her 3 kadından biri 15 yaş sonrası (62 milyon kadın) fiziksel ya da cinsel şiddete maruz bırakılmıştır.
- 10 kadından biri en az bir kere cinsel şiddetin herhangi bir türüne maruz bırakılmaktadır.
- Her saniye; bir kadın cinsel tacizin bir veya daha çok türüne maruz kalırken 5 kadından biri takip yoluyla tacize maruz bırakılmaktadır.
- 31 ülkenin 19'unda (%61) kadına yönelik erkek şiddetinin istatistiksel verilerden açıkça anlaşılamadığı da yer almıştır.
- 31 ülkenin 19'unda (%61) kadına yönelik erkek şiddeti, istatistiksel verilerden açıkça anlaşılmamaktadır.

KADINLAR VE KIZ ÇOCUKLARININ ERKEK ŞİDDETİNDEN ÖZGÜR OLDUĞU BİR AVRUPA'YA DOĞRU¹

(Avrupa Kadın Lobisinin Avrupa'daki kadın ve kız çocuklara yönelik şiddetin kesin olarak sona erdirilmesi için önerileri)

Avrupa Kadın Lobisi (European Women's Lobby – EWL) tarafından 14 Nisan 2021 tarihinde yayınlanan rapor ile İstanbul Sözleşmesi'nin yürürlüğe girdiği zamandan günümüze kadar olan etkilerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Raporun hazırlanmasında masa başı araştırma ve anket yöntemi kullanılmıştır. Raporla İstanbul Sözleşmesi'ni imzalamış veya onaylamış ülkeler analiz edilmiştir.

Masa Başlı Araştırma yönteminde 13 ülkeyi² kapsayan bir yöntem belirlenirken (11 AB üyesi ve 2 AB üyesi olmayan) anket yöntemi ise Sözleşmeyi onaylamış bulunan 23 ülke ile toplamda 31 ülkede³ ve 2 Avrupa genelinde faaliyet gösteren organizasyon⁴ tarafından uygulanmıştır.

Rapordaki verilere göre;

¹ CHP İnsan Hakları Genel Başkan Yardımcılığı tarafından yapılan, Resmi olmayan çeviri.

TOWARDS A EUROPE FREE FROM MALE VIOLENCE AGAINST WOMEN AND GIRLS

Recommendations from the European Women's Lobby to end violence against women and girls in Europe once and for all.

² Avusturya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Fransa, İtalya, Malta, Hollanda, Portekiz, Sırbistan, İspanya, İsveç, Türkiye

³ Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Hırvatistan, Kıbrıs, Çekya, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Hollanda, Polonya, Portekiz, Makedonya, Romanya, Sırbistan, Slovakya, Slovenya, İspanya, İsveç, Türkiye, Ukrayna, Birleşik Krallık

⁴ Avrupa Göçmen Kadınlar Ağı – European Network of Migrant Women, Avrupa Engelli Forumu – European Disability Forum

Gülizar BİÇER KARACA

İnsan Haklarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı

Tel: (0312) 207 4064 Faks: (0312) 207 4066

e-posta: gulizar.bicerkaraca@chp.org.tr

CHP Genel Merkezi Anadolu Bulvarı No: 12 Söğütözü 06520 Ankara

www.chp.org.tr

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

GENEL MERKEZ

AB kapsamındaki her 3 kadından biri (yaklaşık 62 milyon) 15 Yaş ve sonrasında fiziksel ya da cinsel şiddete uğramıştır

- 10 kadından biri en az bir kere cinsel şiddetin herhangi bir türüne maruz kalmıştır

Her saniye;

- Kadınların %5'i tecavüze uğramıştır.
- Her 5 kadından biri şu anki veya eski partnerlerinden birinden fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kalmaktadır.
- En az bir engeli bulunan kadın ve kız çocukları; engeli bulunmayanlara oranla 2 ile 5 kat arasında daha fazla şiddete maruz kalmaktadır.

- Bir kadın cinsel tacizin bir veya daha çok türüne maruz kalırken
- 5 kadından biri takip yoluyla tacize maruz kalmaktadır

İstanbul Sözleşmesi – Kadın ve Kız Çocuklarına Karşı Erkek Şiddetini Hedef Alan En Güçlü Araç

Sözleşme Avrupa ülkelerinin, kadın ve kız çocuklarına yönelik erkek şiddetine karşı görüşlerini ortaya koymaktadır. Sözleşmenin 4 amacı vardır. Bunlar; **şiddeti önleme, şiddete uğrayanları koruma ve rehabilite etme, saldırganların etkin yargılama süreçlerine tabi tutulması ve bütün bunlarla entegre politikalar üretilmesidir.**

11 Mayıs 2011'de imzaya açılan İstanbul Sözleşmesi, 1 Ağustos 2014 tarihi itibarıyla 10. ülkenin sözleşmeyi onaylaması ile yürürlüğe girmiştir. 2011 yılından bugüne kadar 47 Avrupa Konseyi üyesi ülkenin 45'i sözleşmeyi imzalamış 34'ü ise ayrıca onaylamıştır. 2020 yılında Kazakistan ve Tunus sözleşmeye katılmaları için davet

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

GENEL MERKEZ

edilmiştir. 27 Avrupa Birliği ülkesinin tamamı sözleşmeyi tamamlarken sadece 6'sı⁵ sözleşmeyi onaylamamıştır.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİNE YÖNELİK SALDIRILAR

2017 yılından beri birçok ülkede Sözleşme'nin onaylanmaması ya da geri çekilmesi yönünde ciddi çağrılar yapılmakta ve bu çağrılar gün geçtikçe yayılmaktadır. Bulgaristan, Macaristan, Polonya, Slovakya ve Türkiye'de; hükümetten, koalisyonda olan bir siyasi partiden ya da diğer organizasyonlar tarafından bu çağrılar dile getirilmiştir. Hırvatistan'da 2018'den beri Sözleşme'nin onaylanmasını geciktirmeye dönük süregelen bir hareket vardır. Bulgaristan Anayasa Mahkemesi Temmuz 2018'de İstanbul Sözleşmesi'nin Anayasa'ya aykırı olduğu yönünde karar vermiştir.

İstanbul Sözleşmesi'nin ilk 10 yılında 19 AB üyesi ve 4 üye olmayan ülke toplamda 23 ülke arasında yapılan incelemede Sözleşme'nin pozitif etkileri ortaya çıkmıştır.

Politikalar %97

Koruma %83

Önleme %70

Kovuşturma %61

Kadın ve Kız Çocuklarına Yönelik Erkek Şiddetine Yönelik Devam Eden Engeller

- Ülkelerin İstanbul Sözleşmesi'ni bekletmesi
- 31 ülkenin 28'inde mağdurları suçlamaya dönük fiillerde bulunulması
- 31 ülkenin 23'ünde (%74) aile içi şiddet vakalarında orantısız güç dinamikleri yerine anlaşmazlığa odaklanılarak uyuşmazlık yöntemlerinin uygulanıyor olması
- Avrupa Kadın Lobisi tarafından yapılan analizlerde 31 ülkeden 11'inde velayet ve çocuğu ziyaret hakkı konularında; velayetin belirlenirken kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetin dikkate alınması gerektiğini öngören yasalara sahip olduğu ortaya çıkmıştır.
- Raporda ayrıca 31 ülkenin 19'unda (%61) kadına yönelik erkek şiddetinin istatistiksel verilerden açıkça anlaşılmadığı da yer almıştır.

⁵ Bulgaristan, Çekya, Macaristan, Letonya, Litvanya, Slovakya

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

GENEL MERKEZ

Avrupa Kadın Lobisi (EWL)'nin Kadın ve Kız çocuklarına yönelik Erkek Şiddetinden Arındırılmış Bir Avrupa İçin Önerileri

1. İstanbul Sözleşmesi'nin onaylanması ve ülkeler tarafından tam uygulanması ve bunun yanında Avrupa Birliği standartlarına uygun **yasama çalışmaları** ile bu tür şiddetlerin önüne geçilebilecektir.
2. Avrupa genelinde bu konuya dönük bir strateji belirlenerek yapılacak yasama çalışmaları ile birlikte **eylem planları** devreye sokulmalıdır.
3. Avrupa Birliği'nin işleyişine dair anlaşmanın 83. maddesi gereğince kadına ve kız çocuklarına yönelik fiziksel ya da cinsel şiddet suçlarının da madde kapsamına alınması ve bu doğrultuda bütün Avrupa'da polis işbirliği çerçevesinde **soruşturulması ve kovuşturulması** gerekmektedir.
4. Bu kapsamda **yasal bir çerçeve geliştirilmeli** ve şu an yürürlükte olan yasalar gözden geçirilmelidir.
5. Yine bu kapsamda bir **kılavuz hazırlanmalı** ve hazırlanacak bu belgede; kadına ve kız çocuklarına yönelik **bütün şiddet türleri** hedef gösterilmeli, **şiddet türlerinin tanımı** ve şiddete uğraya kadın ve kız çocuklarına ilişkin **verinin nasıl toplanacağına dair bilgiler** yer almalıdır.
6. Avrupa Birliği bünyesinde raporda belirtilen konularda çalışacak bir **koordinatör belirlenmeli** ve yanında tam zamanlı çalışacak kadın ve kız çocuklarının mağduru olduğu **insan ticareti suçlarını takip edecek bir ekip** kurulması
7. STK'lar, akademi, medya, siyasi parti ve yerel hükümetler ile birlikte ülkeler arası koalisyonların bu doğrultuda **birbirine destek olması ve finansal kapasitenin geliştirilmesi**
8. AB kapsamında **farkındalık** çalışmalarının yaygınlaştırılması
9. **AB fonlarının** kadına yönelik şiddete yönelik araştırmalara yönlendirilmesi
10. Bu tür araştırma ve çalışmalara yönlendirilecek **kaynakların sürekliliğinin** sağlanması
11. Bütün AB politikalarında **toplumsal cinsiyetin temel olması**
12. **Feminist ilkelerin** eğitim politikalarına işlenmesi
13. Kadın ve kız çocuklarının **haklarına dair yeterli bilgiye ulaştıklarından emin olunması**
14. İlgili olan herkesin **iş hayatında uygulamaları için bu doğrultuda eğitimlerden** geçirilmesi
15. İlgili kurumların koordineli olmasını sağlayacak şekilde **kadın, kız çocuğu ve tanıkları koruyacak şekilde önlemler** geliştirilmesi
16. Kadınların **adalete erişimlerindeki karşılaştıkları bütün finansal etkenlerin kaldırılması**
17. Kadına ve kız çocuğuna yönelik şiddet vakalarında **aile içi uyuşmazlık çözümünün uygulanmaması**

Gülizar BİÇER KARACA

İnsan Haklarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı

Tel: (0312) 207 4064 Faks: (0312) 207 4066

e-posta: gulizar.bicerkaraca@chp.org.tr

CHP Genel Merkezi Anadolu Bulvarı No: 12 Söğütözü 06520 Ankara

www.chp.org.tr

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

GENEL MERKEZ

18. Kadın ve kız çocuklarına uzun dönemli **akıl sağlığı ve travma tedavisi** sağlanması
19. **Yargılama süreçlerinin gecikmeksizin başlaması ve makul sürede tamamlanması**
20. Kolluk kuvvetleri, hakim ve savcılara yönelik “**Cinsiyete Duyarlı Eğitim**” uygulanması
21. **Koruma kararlarının gecikmeksizin yerine getirilmesi** ve bu doğrultuda gereken çalışmaların yapılması ve önlemlerin alınması

Türkiye Raporu Nasıl Yansıdı?

14 Nisan 2021 tarihinde yayımlanan AKL Raporu'nda; Türkiye'nin 20 Mart 2021 tarihli İstanbul Sözleşmesi'nin feshine dair Cumhurbaşkanı Kararının işlenmediği görülmekle birlikte; Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nin hedeflediği 4 kriterde yaptıkları, rapordaki tabloda yer almıştır. Buna göre;

- **Politikalar**
 - o Hukuk ve Ceza kanunlarının kadına ve kız çocuklarına yönelik şiddet ve aile içi şiddet doğrultusunda değiştirilmiş olması
 - o Kadına ve kız çocuklarına yönelik şiddetle ilgili ulusal eylem planının yürürlüğe girmiş olması
- **Koruma**
 - o Telefon yardım hatları, sığınma evleri vb. kurumların uygulamaya geçmesi ve zamanla güçlendirilmiş olması
- **Yargı**
 - o Kadına ve kız çocuklarına yönelik şiddet olaylarının soruşturulması ve adli takibata tabi tutulması konularında pozitif gelişmelerin yaşanmış olması
 - o Aile içi şiddete uğrayan ve diğer kadına ve kız çocuklarına yönelik şiddet durumlarında koruma kararlarının uygulama geçmiş olması ve zamanla geliştirilmiş olması
 - o Önleyici tedbirlerin geliştirilmiş olması
- **Önleme**
 - o Kadına ve kız çocuklarına yönelik şiddet ve aile içi şiddete karşı farkındalık politikalarının yürütülmüş olması ve ilgili kişilerin bu konularda eğitim almış olması
 - o Erken tespit ve müdahale programlarının uygulamaya geçmiş olması

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

GENEL MERKEZ

BİR YANDA İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NDEN ÇEKİLME KARARI BİR YANDA İNSAN HAKLARI EYLEM PLANI

Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği ise 7 Nisan 2021 tarihinde açıkladığı bilgi notuyla; Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilirken, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından Mart ayında açıklanan İnsan Hakları Eylem Planı'nda kadınlar ve şiddet ile ilgili maddelere dikkat çekmiş, kaygı ve çekince yaratan durumlara bilgi notunda yer vermiştir:

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NDE YASAK OLAN ARABULUCULUK SİSTEMİ

"Eylem Planı'nda toplumsal cinsiyet ile ilgili birkaç ilke yer almaktadır. Plana göre (Amaç 3.5.), boşanma davalarında aile arabuluculuğu müessesesi kurulacaktır. Bununla birlikte, İstanbul Sözleşmesi'nin 48. maddesine göre, Sözleşme kapsamında yer alan her türlü şiddet olayıyla ilgili olarak, arabuluculuk da dahil olmak üzere, zorunlu anlaşmazlık giderme alternatif süreçleri yasaklanmıştır." Kadın örgütleri iktidarın Sözleşmeden çekilme kararını ilan etmişken, aile arabuluculuk sisteminin kadına yönelik şiddeti de içeren boşanma davalarında da uygulanacağından endişe duyduklarını ifade etmektedir."

PSİKO-SOSYAL DESTEK ADI ALTINDA BOŞANMAMAYA İKNA ÇABASI

"Planda (Amaç 6.3.) boşanma sürecinin olumsuz etkilerini en aza indirmek için çiftlere ve çocuklara süreç hakkında bilgi verileceği ve ihtiyacı olanlara psiko-sosyal destek sağlanacağı açıklanmaktadır. Bu madde ilk bakışta olumlu gözükmesine rağmen, aynı Planda kurulacağı açıklanan "aile arabuluculuk müessesesi" de bilhassa dikkate alındığında, bu tür psiko-sosyal desteğin kolaylıkla bir tür "ikna etme" çabasına dönüşeceği anlaşılmaktadır."

SÖZLEŞMEDEN ÇEKİLEN TÜRKİYE'DE ISRARLI TAKİP AYRI SUÇ OLARAK DÜZENLENECEK Mİ?

"Amaç 6.3. kapsamında, İstanbul Sözleşmesi'ne uygun olarak tek taraflı ısrarlı takibin ayrı bir suç olarak kabul edilmesi gibi bazı olumlu taahhütler bulunmasına rağmen, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme söz konusu iken tüm bu taahhütlerin toplumsal cinsiyet temelli şiddet ile mücadelede etkili ve kapsamlı şekilde nasıl uygulanacağı şüphelidir."

KADINLARA REVA GÖRÜLEN TEK KARİYER: ANNELİK VE EVE HAPSEDİLME

"Planda yer alan Gençlerin Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi başlıklı Amaç 8.3. uyarınca, erken evlilik yapan çiftlere sağlanan mali yardım artırılabilecektir. Bu tür bir maddenin tek hedefinin, üst düzey siyasetçiler tarafından defalarca alenen dile

Gülizar BİÇER KARACA

İnsan Haklarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı

Tel: (0312) 207 4064 Faks: (0312) 207 4066

e-posta: gulizar.bicerkaraca@chp.org.tr

CHP Genel Merkezi Anadolu Bulvarı No: 12 Söğütözü 06520 Ankara

www.chp.org.tr

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

GENEL MERKEZ

getirilen “kadınların annelik kariyerinin dışında bir başka kariyeri merkeze almaması gerektiği” fikrine uygun olarak, kadınları ekonomik ve sosyal yaşamdan dışlayarak ev içi ile sınırlı tutmak olduğu anlaşılmaktadır.”